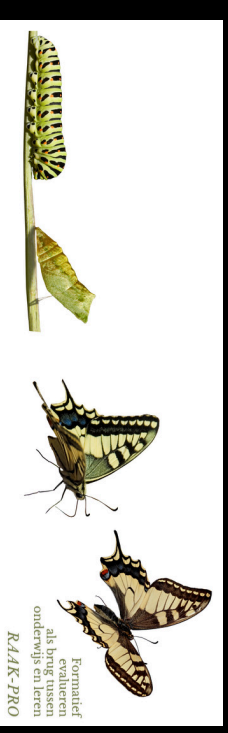
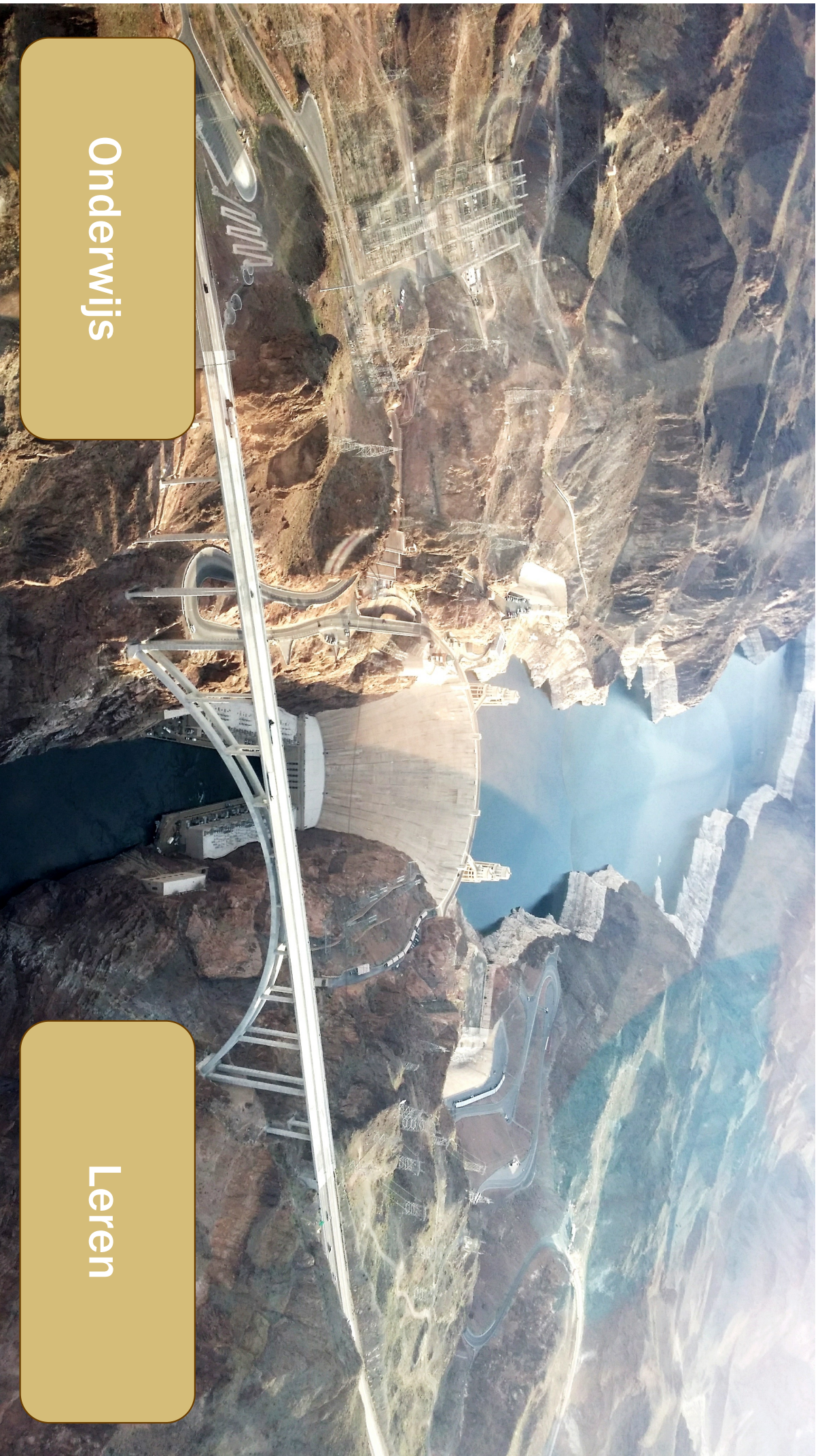

FORMATIEF EVALUEREN ALS BRUG TUSSEN ONDERWIJS EN LEREN

Keynote 02-11-2023

Janneke van der Steen Janneke.vandersteen@han.nl

Onderwijs

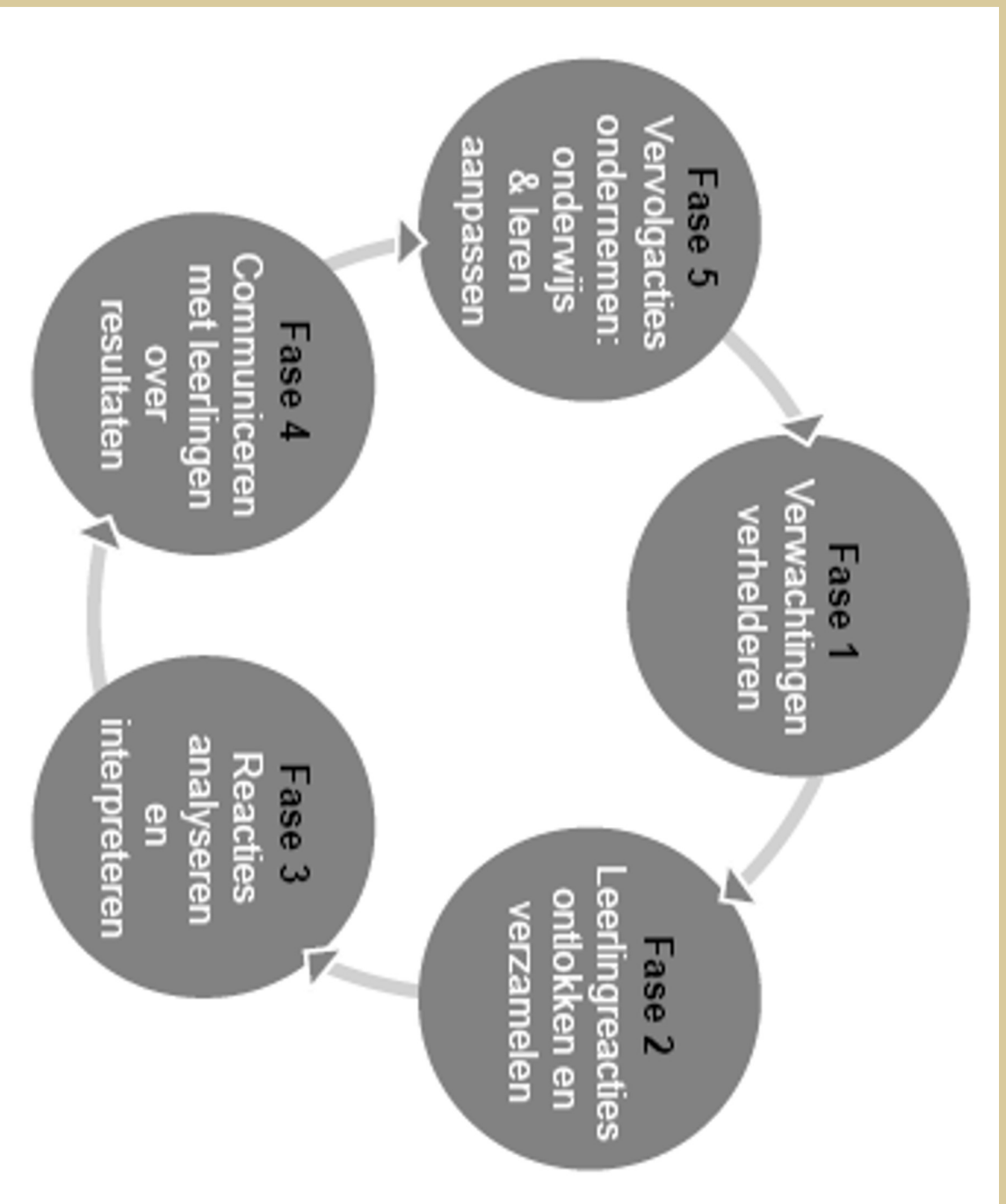
Leren

FORMATIEF EVALUEREN OF FORMATIEF HANDELEN?

Alle activiteiten die leerlingen/studenten en leraren/docenten uitvoeren om in kaart te brengen waar leerlingen/studenten staan in hun leerproces, om dit vervolgens te interpreteren en te gebruiken om beter onderbouwde beslissingen te nemen over vervolgstappen in onderwijs en leren.

(Black & William, 2009)¹

Baartman en Gulikers, 2017

HET MAAKEN VAN EEN PLAN

Week 35 till week 40

Final Test

Lesson 1

Lesso

Lesson 2

Lesso

Lesson 3

Lesso

Lesson 4

Lesson 5

Lesson 6

Lesson 7

Lesson 8

Lesson 9

Lesson 10

Lesson 11

Lesson 12

Lesson 13

Clarifying expectations with students:

- What do you know already?
- What is needed to reach the learning objectives?
- Jointly formulate criteria for success and display them online.

Checkpoint 1
LO 1-Decision: What feedback can I provide my students with concerning objective 1?

Data collection
Checkpoint 1 LO 1: Students have speed dates and give peer feedback.
Teacher checks learning with two central questions after the speed dates and gathers written peer feedback
Provide feedback and feedback

Checkpoint 2
LO 1-Decision: What feedback can I provide my students with concerning objectives 1 and 2?

Data collection
Checkpoint 2 LO 1 + LO 2: Mini whiteboards/online assignments
Provide feedback and feedback

Checkpoint 3
LO 1-Decision: How can I best differentiate?

Informed follow-up/room for improvement for students
LO 1 + LO 2: Extended instruction per criteria for success for students who did it
Informed follow-up/room for improvement for students
LO 1 + LO 2: Repetitive assignments

Checkpoint 4
LO 1-Decision: How can I best differentiate?

Informed follow-up/room for improvement for students
LO 1 + LO 2: Extended instruction per criteria for success for students who did it
Informed follow-up/room for improvement for students
LO 1 + LO 2: Repetitive assignments

Checkpoint 5
LO 1-Decision: How can I best differentiate?

Informed follow-up/room for improvement for students
LO 1 + LO 2: Extended instruction per criteria for success for students who did it
Informed follow-up/room for improvement for students
LO 1 + LO 2: Repetitive assignments

Checkpoint 6
LO 1-Decision: How can I best differentiate?

Data collection
Checkpoint 4 LO 1 + LO 2 + LO 3: Rehearsal test on paper
Written feedback and feedback afterwards

Checkpoint 7
LO 1-Decision: How can I best differentiate?

Informed follow-up/room for improvement for students
LO 1 + LO 2 + LO 3: Assignments for each grammar subject. Students make the part where there is still opportunity for improvement

Learning objective 1:
The students can introduce themselves

Criteria for success 1:
- Students can introduce themselves with their name, age and where they are from.
- Students can spell their names.
- Students can say what their hobbies are.
- Students can name all numbers from 0 to 20.
- Students can name personal pronouns.

Learning objective 2:
The students can introduce family members.

Criteria for success 2:
- Students can introduce family members with their names, ages and where they come from.
- Students can spell the name of their family members.
- Students can address an address in a proper way.
- Students can say what hobbies they have.
- Students can name all family members from 0 to 100.
- Students can use regular verbs in the present tense.

WAAROM EEN PLAN?

Cyclus wordt niet altijd rond
gemaakt²

Focus op losse activiteiten of
lessen - Samenhang en overzicht
ontbreekt

Een plan kan helpen om
samenhang te bewaken en alle
onderdelen van formatief handelen
een plek te geven over lessen
heen³

**“WE HEBBEN ER
NATUURLIJK OOK ZO
LANG OVER GEDAAN OM
DOOR TE KRIJGEN. WAT
IS HET NOU EIGENLIJK?”**

Context: 4 VO scholen, 64 deelnemende docenten

**Die gedurende 1,5 jaar met elkaar gewerkt hebben
aan het ontwerpen van formatieve programma's**

UITGANGSPUNTEN

- **Formatief handelen bestaat uit samenhangende activiteiten**
- **Formatief handelen is geïntegreerd handelen**
- **Formatief handelen is gericht informatie verzamelen over het leren van leerlingen om daar het vervolg op af te stemmen**
- **Formatief handelen geeft leerlingen de ruimte om te leren van fouten en feedback**
- **Formatief handelen geeft leraren de ruimte om geïnformeerd het onderwijs te laten aansluiten bij wat leerlingen nodig hebben**

UITGANGSPUNTEN

- **Formatief handelen bestaat uit samenhangende activiteiten**^{4,5}
- **Formatief handelen is geïntegreerd handelen**
- **Formatief handelen is gericht informatie verzamelen over het leren van leerlingen om daar het vervolg op af te stemmen**
- **Formatief handelen geeft leerlingen de ruimte om te leren van fouten en feedback**
- **Formatief handelen geeft leraren de ruimte om geïnformeerd het onderwijs te laten aansluiten bij wat leerlingen nodig hebben**

UITGANGSPUNTEN

- Formatief handelen bestaat uit samenhangende activiteiten
- **Formatief handelen is geïntegreerd handelen**⁶
- Formatief handelen is gericht informatie verzamelen over het leren van leerlingen om daar het vervolg op af te stemmen
- Formatief handelen geeft leerlingen de ruimte om te leren van fouten en feedback
- Formatief handelen geeft leraren de ruimte om geïnformeerd het onderwijs te laten aansluiten bij wat leerlingen nodig hebben

UITGANGSPUNTEN

- **Formatief handelen** bestaat uit samenhangende activiteiten
- **Formatief handelen is geïntegreerd handelen**
- **Formatief handelen is gericht informatie verzamelen over het leren van leerlingen om daar het vervolg op af te stemmen**⁷
- **Formatief handelen geeft leerlingen de ruimte om te leren van fouten en feedback**
- **Formatief handelen geeft leraren de ruimte om geïnformeerd het onderwijs te laten aansluiten bij wat leerlingen nodig hebben**

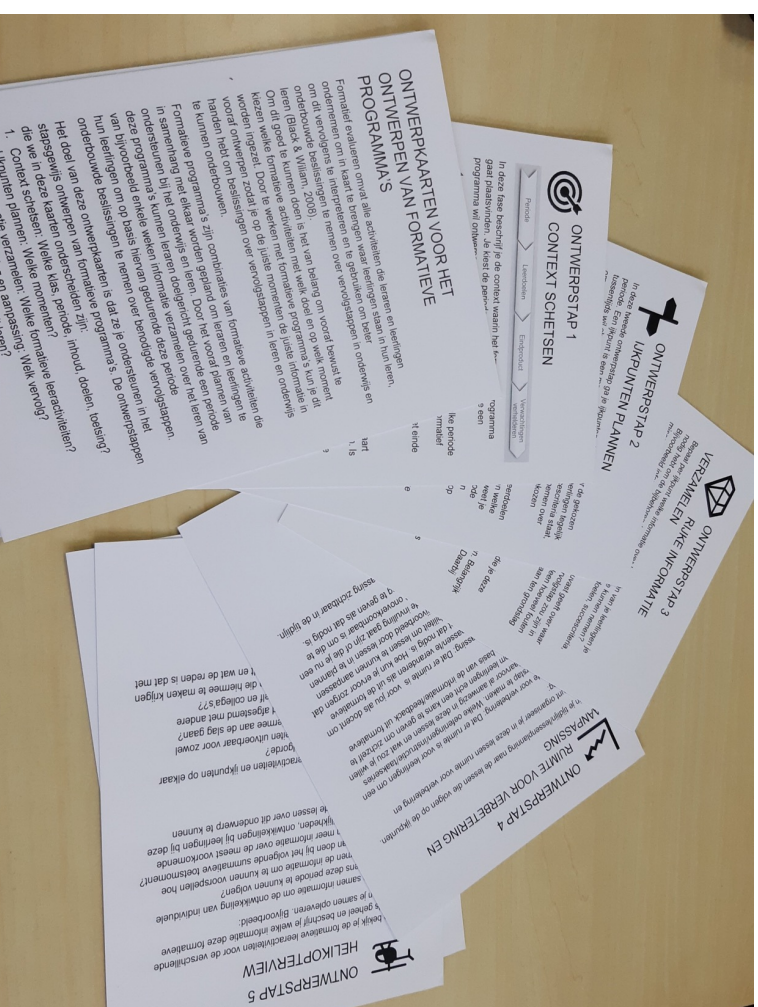
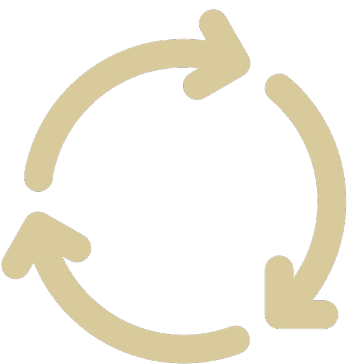
UITGANGSPUNTEN

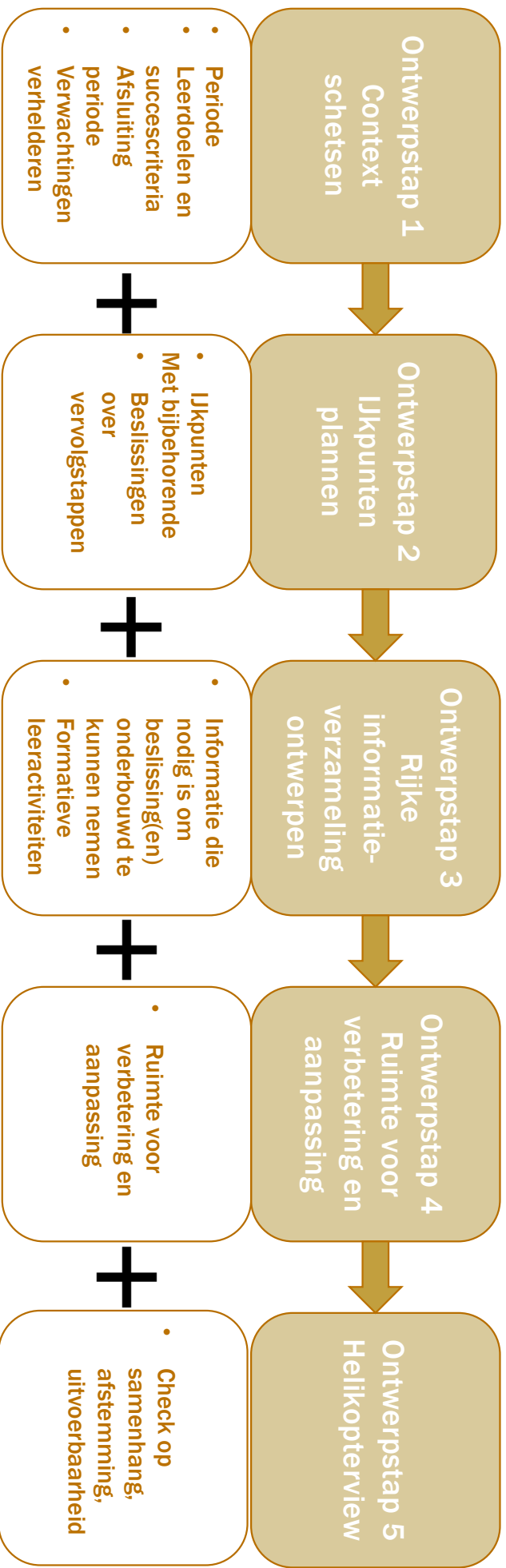
- Formatief handelen bestaat uit samenhangende activiteiten
- Formatief handelen is geïntegreerd handelen
- Formatief handelen is gericht informatie verzamelen over het leren van leerlingen om daar het vervolg op af te stemmen
- **Formatief handelen geeft leerlingen de ruimte om te leren van fouten en feedback^{2,8}**
- **Formatief handelen geeft leraren de ruimte om geïnformeerd het onderwijs te laten aansluiten bij wat leerlingen nodig hebben**

UITGANGSPUNTEN

- **Formatief handelen** bestaat uit samenhangende activiteiten
- **Formatief handelen is geïntegreerd handelen**
- **Formatief handelen is gericht informatie verzamelen over het leren van leerlingen om daar het vervolg op af te stemmen**
- **Formatief handelen geeft leerlingen de ruimte om te leren van fouten en feedback**
- **Formatief handelen geeft leraren de ruimte om geïnformeerd het onderwijs te laten aansluiten bij wat leerlingen nodig hebben**¹

ONTWERP POND ERZOEK

Ontwerpstappen voor ontwerpen van een formatief programma

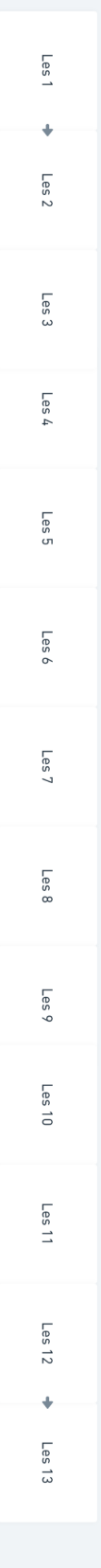
van der Steen, J., van Schilt-Mol, T., van der Vleuten, C., & Joosten-ten Brinke, D. (2023). Designing Formative Assessment That Improves Teaching and Learning: What Can Be Learned from the Design Stories of Experienced Teachers?. *Journal of Formative Design in Learning*.

Ontwerpstap 1

Context schetsen

1. Teken een tijdlijn van de lessen die je in de gekozen periode gaat geven.
2. Op welke manier en in welke lessen wil je met leerlingen/studenten verwachtingen verhelderen/kwaliteitsbesef aanbrengen. Geef dat een plek op de tijdlijn.
3. Neem de tijd om de leerdoelen en succescriteria goed te doorgronden. Beschrijf aan het einde van de tijdlijn, deze leerdoelen en hoe deze periode (summatief) wordt afgesloten (toets, opdracht, observatie etc. etc.).

Week 35 t/m week 40

Verwachtingen
verhelderen:
• Wat weet
je al?
• Wat is er
nodig om
de
leerdoelen
te
behalen?
• Succes-
criteria
met elkaar
opstellen
en (online)
meegeven.

Summatieve
toets

Leerdoel 1:
De leerling
kan zichzelf
voorstellen in
het Duits.

Leerdoel 2:
De leerling
kan
familieleden
voorstellen in
het Duits.

Leerdoel 3:
De leerling
kan een
(telefoon)-
gesprek met
familie
voeren.

SC:
- De leerling
kan in het
Duits
vertellen hoe
hij heet, hoe
oud hij is en
waar hij
vandaan
komt.

SC:
- Duits
familie
voorstellen:
hoe ze heten,
hoe oud ze
zijn en waar
ze vandaan
komen.

SC:
- De
leerling kan
anderen
groeten.
- De
leerling kan
afschied
nemen van
anderen.
- De
leerling kan
om
verheldering
vragen als ze
iets niet
verstaan.

SC:
- De leerling
kan in het
Duits zijn
naam
spellen.
- De
leerling kan
in het Duits
vertellen wat
zijn hobby's
zijn.
- De
leerling kan
de getallen
van 0 t/m 20
in het Duits
benoemen.
- De
leerling kan
de
persoonlijke
voornaamwo
orden
benoemen.

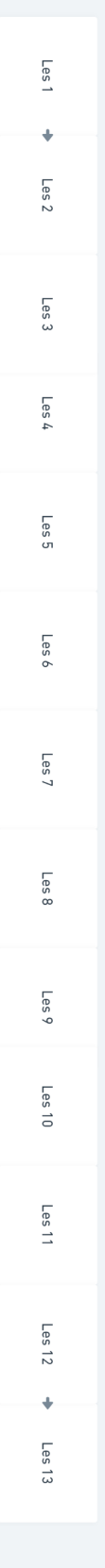
SC:
- De
leerling kan
in het Duits
vertellen wat
de hobby's
van
familieleden
zijn.
- De
leerling kan

Ontwerpstap 2

IJkpunten plannen

1. Plan IJkpunten in de tijdlijn op de momenten dat je voor alle leerlingen/studenten in kaart wil brengen waar ze staan in hun leren.
2. Beschrijf bij elk ijkpunt welke beslissing je op dat moment wil nemen over de vervolgstappen op basis van de informatie over het leren van leerlingen/studenten.

Week 35 t/m week 40

Verwachtingen
Verhelderen:

- Wat weet je al?
- Wat is er nodig om de leerdoelen te behalen?
- Succes-criteria met elkaar opstellen en (online) meegeven.

LD1: Welke
feedforward
kan ik
leerlingen
geven?

LD 1 +LD 2:
Welke
instructie is
nog nodig ter
herhaling?

LD3: hoe kan
ik het beste
differentiëren?

LD 1+2+3:
Welke
feedback en
feedforward
kan ik nog
geven?

Summatieve
toets

Leerdoel 1:
 De leerling kan zichzelf voorstellen in het Duits.

Leerdoel 2:
 De leerling kan familieleden voorstellen in het Duits.

Leerdoel 3:
 De leerling kan een (telefoon-)gesprek met familie voeren.

SC:
 - De leerling kan in het Duits vertellen hoe hij heet, hoe oud hij is en waar hij vandaan komt.
 - De leerling kan in het Duits zijn naam spellen.
 - De leerling kan in het Duits vertellen wat zijn hobby's.

SC:
 - Duits familie voorstellen: hoe ze heten, hoe oud ze zijn en waar ze vandaan komen.
 - De leerling kan in het Duits de namen van familieleden spellen.
 - De leerling kan volwassenen in het Duits aanspreken (Sie-vorm).

SC:
 - De leerling kan anderen groeten.
 - De leerling kan afscheid nemen van anderen.
 - De leerling kan om verheldering vragen als ze iets niet verstaan.

leerling kan in het Duits vertellen wat zijn hobby's.
 - De leerling kan de persoonlijke voornaamwo orden benoemen.
 - De leerling kan

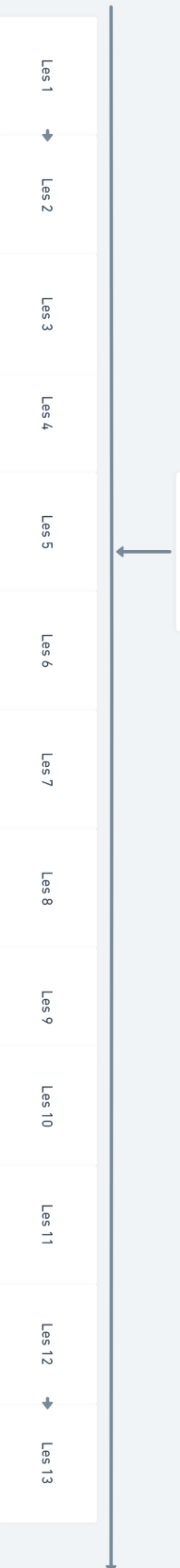
leerling kan in het Duits vertellen wat de hobby's van familieleden zijn.
 - De leerling kan

Ontwerpstep 3

Rijke informatieverzameling ontwerpen

1. Beschrijf bij elk ijkpunt op welke manier(en) je in kaart gaat brengen waar leerlingen/studenten staan in hun leren.
 - welke informatie heb je nodig?
 - combineer meerdere bronnen
 - gebruik bestaande activiteiten
2. Beschrijf ook wanneer en hoe je met leerlingen/studenten over de uitkomsten zou willen communiceren.

Week 35 t/m week 40

Verwachtingen
Verhelderen:

- Wat weet je al?
- Wat is er nodig om de leerdoelen te behalen?
- Succes-criteria met elkaar opstellen en (online) meegeven.

LD 1: Welke
feedback
kan ik
leerlingen
geven?

LD 1:
Leerlingen
laten
speeddaten en
vervolgens +/-
2 centrale
vragen stellen
om data te
verzamenen.

Mondeling tips
en tops geven,
peer/feedback
en dit laten
opschrijven

LD 1 +LD 2:
Welke
instructie is
nog nodig ter
herhaling?

LD 1+LD 2:
Wishorfiles/
online
oefeningen
bekijken

Mondeling
feedback en
feedback
geven

LD3: hoe kan
ik het beste
differentiëren?

LD 3:
Wheeddecide:
Onderwerpen
van gesprek
indelen op
basis van
succescriteria
(expertgroepen)

Doelen/ succes
criteria check

LD 1+2+3:
Welke
feedback en
feedback
kan ik nog
geven?

LD 1+2+3
Proefroets op
papier:
Schriftelijke
feedback en
feedback
naderhand.

Summatieve
toets

Leerdoel 1:
De leerling
kan zichzelf
voorstellen in
het Duits.

SC:
- De leerling
kan in het
Duits
vertellen hoe
hij heet, hoe
oud hij is en
waar hij
vandaan
komt.
- De leerling
kan in het
Duits zijn
naam
spellen.
- De
leerling kan
in het Duits
vertellen wat
zijn hobby's.
- De
leerling kan
de getallen
van 0 t/m 20
in het Duits
benoemen.
- De
leerling kan
de hobby's
van
de
persoonlijke
voornaamwo
orden
benoemen.
- De
leerling kan

Leerdoel 2:
De leerling
kan
familieleden
voorstellen in
het Duits.

SC:
- Duits
familie
voorstellen:
hoe ze heten,
hoe oud ze
zijn en waar
ze vandaan
komt.
- De
leerling kan
in het Duits
de namen
van
familieleden
spellen.
- De
leerling kan
volwassenen
in het Duits
aanspreken
(Sie-vorm).
- De
leerling kan
in het Duits
in het Duits
vertellen wat
de hobby's
van
de
persoonlijke
voornaamwo
orden
zijn.
- De
leerling kan

Leerdoel 3:
De leerling
(telefoon)-
gesprek met
familie
voeren.

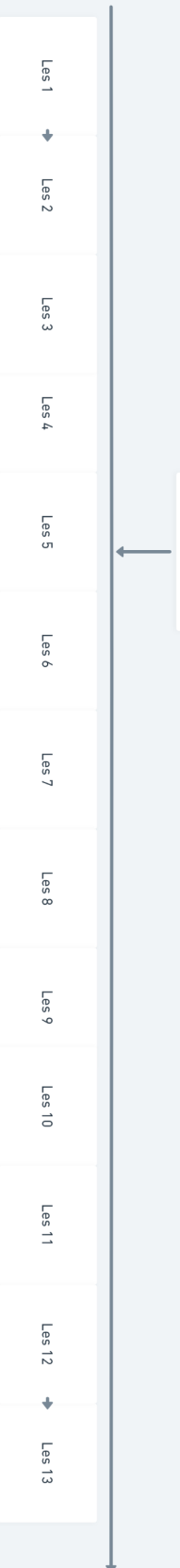
SC:
- De
leerling kan
anderen
groeten.
- De
leerling kan
afschied
nemen van
anderen.
- De
leerling kan
om
verheldering
vragen als ze
iets niet
verstaan.

Ontwerpstap 4

Creëer ruimte voor aanpassing en verbetering

1. Geef in de tijdlijn aan op welk moment elk ijkpunt een vervolg krijgt, plan hier ruimte en mogelijkheden voor in.
 - Wat gaan leerlingen doen met de feedback/feedforward die ze hebben gekregen?
 - Wat ga jij als docent/leraar doen met de informatie die je nu hebt over het leren van de leerlingen?

Week 35 t/m week 40

Verwachtingen verhelderen:

- Wat weet je al?
- Wat is er nodig om de leerdoelen te behalen?
- Succes-criteria met elkaar opstellen en (online) meegeven.

LD 1: Welke feedforward kan ik leerlingen geven?

LD 1: Leerlingen laten speeddaten en vervolgens +/- 2 centrale vragen stellen om data te verzamelen.

Mondeling tips en tops geven, peer/feedback en dit laten opschrijven

LD 1 + LD 2: Welke instructie is nog nodig ter herhaling?

LD 1 + LD 2: Wisborfics/ online oefeningen bekijken

Mondeling feedback en feedforward geven

LD 1 + LD 2: Docent: Verlangde instructie per succescriteria

LD 1 + LD 2: Leerling: Herhalings-opdrachten verschillende leerdoelen

LD 3: hoe kan ik het beste differentiëren?

LD 3: Wheeldeide: Onderwerpen van gesprek indelen op basis van succescriteria (expertgroepjes)

Doelen/succes criteria check

LD 3: Docent: S1: Verlangde instructie

LD 3: Leerling: S1: Herhalings-opdrachten verschillende leerdoelen

S2: Verdiepingsoefeningen maken

LD 1+2+3: Welke feedback en feedforward kan ik nog geven?

LD 1+2+3: Proefvoets op papier: Schriftelijke feedback en feedforward naderhand

LD 1+2+3: Docent: Nakrijkmiddel per opdrachten

LD 1+2+3: Leerling: Opdrachten per grammatica-onderdeel, leerling maakt onderdeel waar nog verbetering ligt.

Summatieve toets

Leerdoel 1: De leerling kan zichzelf voorstellen in het Duits.

SC: - De leerling kan in het Duits vertellen hoe hij heet, hoe oud hij is en waar hij vandaan komt.

Leerdoel 2: De leerling kan familieleden voorstellen in het Duits.

SC: - Duits familie voorstellen: hoe ze heten, hoe oud ze zijn en waar ze vandaan komen.

Leerdoel 3: De leerling kan een (telefoon-)gesprek met familie voeren.

SC: - De leerling kan anderen groeten. - De leerling kan afscheid nemen van anderen. - De leerling kan om verheldering vragen als ze iets niet verstaan.

Legenda:

- Geel = verwachtingen verhelderen
- Roze = Lkpunten
- Groen = activiteiten
- Oranje = vervolg

S1: Leerlingen hebben toch extra instructie nodig

S2: Leerlingen kunnen door met het volgende leerdoel

Ontwerpstap 5

Neem een helikopterview

1. Check het plan op samenhang, uitvoerbaarheid, compleetheid en overzicht aan de hand van:
 - een checklist
 - reflectievragen

Week 35 till week 40

Clarifying expectations with students:

- What do you know already?
- What is needed to reach the learning objectives?
- Jointly formulate criteria for success and display them online.

Checkpoint 1
LO 1 - Decision: What feedback can I provide concerning objective 1?

Data collection
Checkpoint 1 LO 1: Students have speedates and give peer feedback. Teacher checks learning with two central questions after the speedates and gathers written peerfeedback *Provide feedback and feedback*

Checkpoint 2
LO 1 + LO 2 - Decision: What extra instruction is needed for repetition concerning objectives 1 and 2?

Data collection
Checkpoint 2 LO 1 + LO 2: Mini whiteboards/ online assignments *Provide feedback and feedback*

Informed follow-up/ room for adjustment for teacher
LO 1 + LO 2: Extended instruction per criteria for success for the students who need it

Informed follow-up/ room for improvement for students
LO 1 + LO 2: Repetitive assignments

Checkpoint 3
LO 3 - Decision: How can I best differentiate?

Data collection
Checkpoint 3 LO 3: A wheedecide: Divide subjects for conversate based on the criteria for success (expert/groups) *Objectives/criteria for success checklist*

Informed follow-up/ room for adjustment for teacher
LO 3: Extended instruction or S2: Provide enrichment

Informed follow-up/ room for improvement for students
LO 3: Repetitive assignments S2: Enriching assignments

Checkpoint 4
LO 1 + LO 2 + LO 3 - Decision: What feedback and feedback can I give?

Data collection
Checkpoint 4 LO 1 + LO 2 + LO 3: Rehearsal test on paper *Written feedback and feedback afterwards*

Informed follow-up/ room for adjustment for teacher
LO 1 + LO 2 + LO 3: Checkmodel per assignment

Informed follow-up/ room for improvement for students
LO 1 + LO 2 + LO 3: Assignments for each grammarsubject. Students make the part where there is still opportunity for improvement

Final Test

Learning objective 1:
The students can introduce themselves

Learning objective 2:
The students can introduce family members.

Learning objective 3:
The students can have a conversation (over the phone) with a family member.

Criteria for success 1:

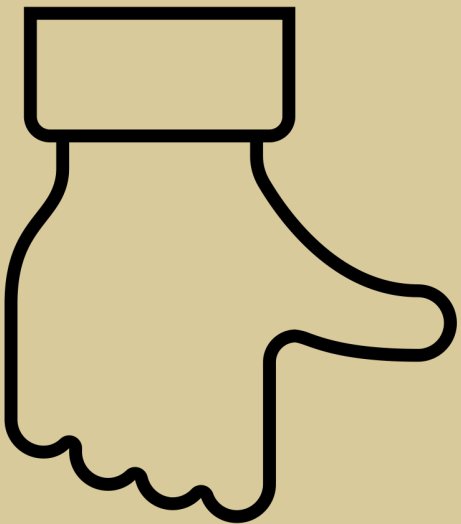
- Students can introduce themselves with their name, age and where they are from.
- Students can spell their names.
- Students can say what their hobby's are.
- Students can name all family members from 0 to 20.
- Students can name personal pronouns.

Criteria for success 2:

- Students can introduce family members with their names, ages and where they come from.
- Students can spell the names of their family members.
- Students can address an adult in a proper way.
- Students can say what hobby's their family members have.
- Students can name all numbers from 0 to 100.
- Students can use regular verbs in the present tense.

Criteria for success 3:

- Students can greet someone.
- Students can say goodbye to someone.
- Students can ask for clarification when they did not hear what someone said.

KLAARI!

**NIET IEDEREEN LUKT HET OM EEN
PLAN TE MAKEN**

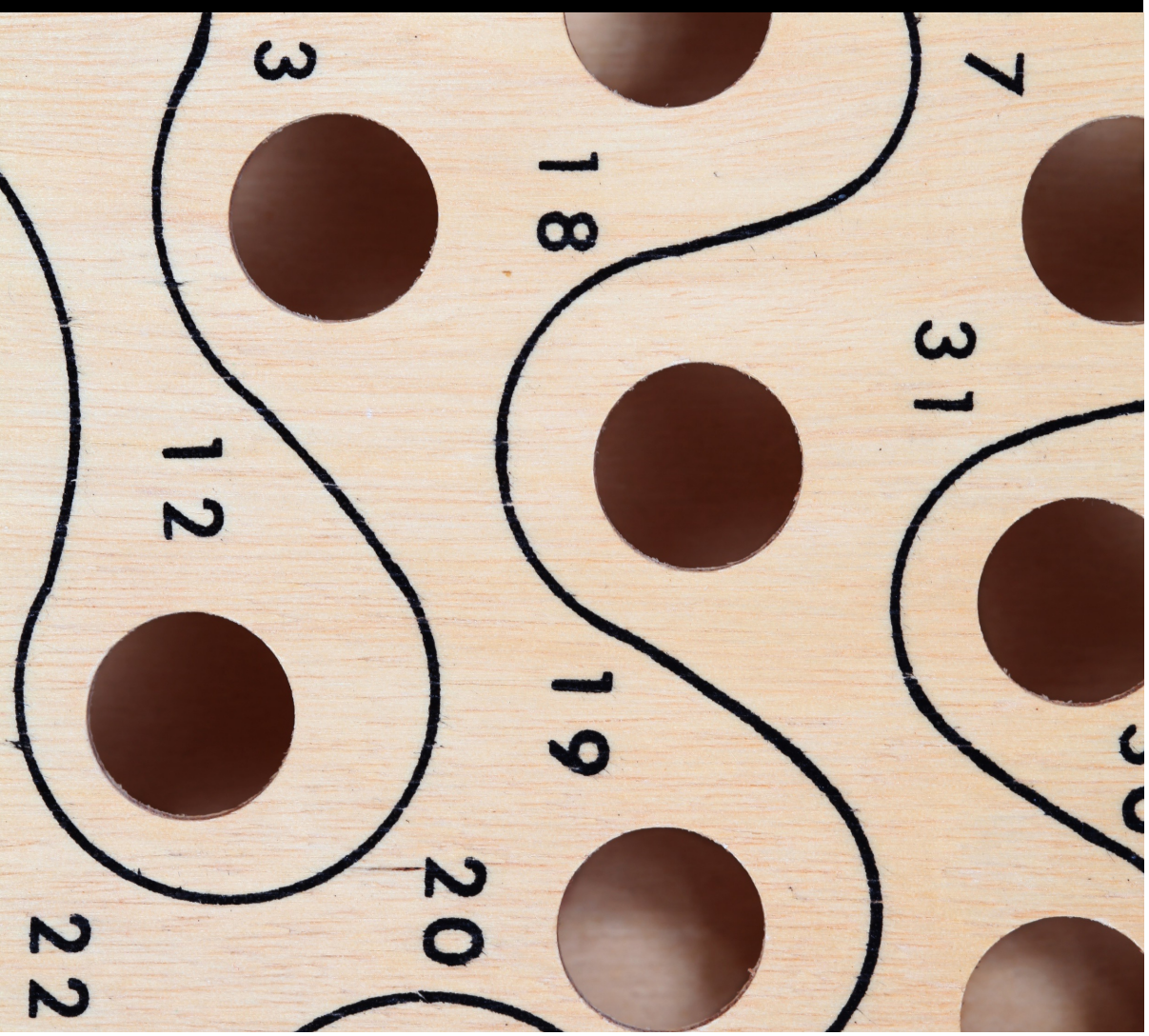
HOE KOMT DAT DAN?

KENMERKEN VAN LERAREN / DOCENTEN

Meerwaarde formatief evalueren inzien voor leerproces en onderwijs	Open staan voor feed- up, feedforward en feedback en hier ook zelf om vragen	Feed-up, feedforward en feedback geven	Durven loslaten van geplande lessen/toetsen	Vakinhoudelijke en vakdidactische expertise/ handelings- repertoire
Doorleeft begrip van FH en het werken met programma's	Ontwerp vaardigheden programma's FH	Veilig en vertrouwd leerklimaat kunnen creëren	Kunnen creëren van student- docent relaties met actieve leerling/studentrol en coachende houding leraar/ docent	Kunnen inzetten van technologie voor ondersteuning van FH
Vertrouwen in het kunnen ontwerpen, uitvoeren en evalueren van programma's FH	Gemotiveerd en geactiveerd om programma's FH te ontwerpen, uit te voeren en te evalueren	Gericht op kennisdeling en kennis- verwerving	Growth mindset: fouten maken hoort bij leerproces. Docent mag zelf ook fouten maken	Mindset over toetsen als onderdeel van het leerproces

MOEILIKHEDEN BIJ ONTWERPEN

- Samenhang
- Meten wat je wil weten
- Ruimte maken voor verbetering en aanpassing

A collection of various light bulbs, some glowing and some unlit, arranged in a grid-like pattern against a dark background. The central bulb is the most prominent, glowing with a warm yellow light. The other bulbs are dimmer and out of focus, creating a sense of depth and variety.

JA-MAAR WAT ALS ALLES LUKT?

7 STRATEGIEN

16

17

13

18

31

19

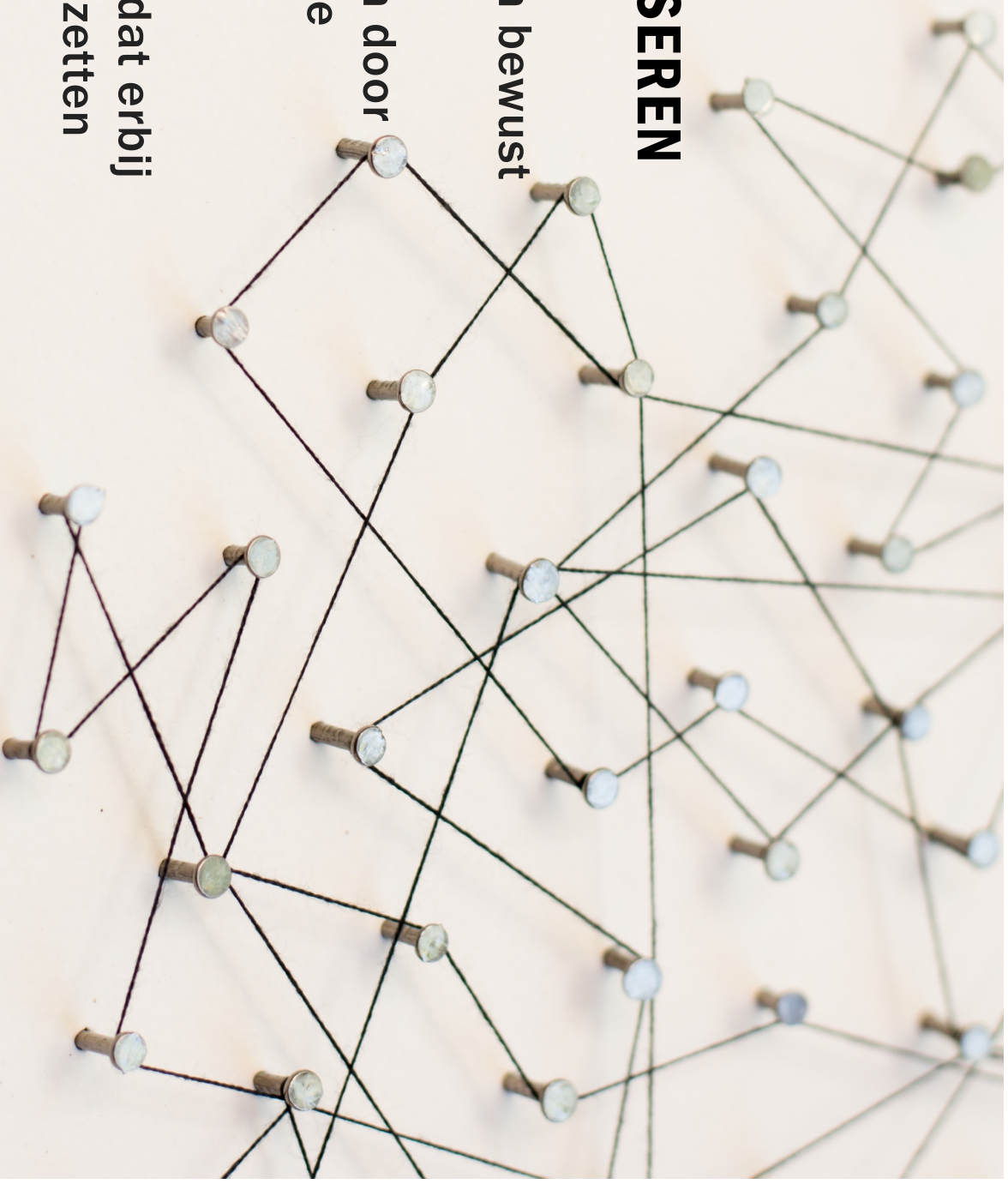
20

12

3 STRATEGIEËN OM SAMENHANG TE REALISEREN

- 1. Starten met bestaande en bewust geplande lessenreeksen**
- 2. Tijd nemen om leerdoelen door en door te leren kennen en te begrijpen**
- 3. Formatief handelen niet beschouwen als iets extra's dat erbij komt maar als het anders inzetten van bestaande activiteiten**

2 STRATEGIEËN OM TE METEN WAT JE WIL WETEN

- 1. Match de inhoud en vorm van informatie verzameling aan beslissing die je wil nemen en leerdoel(en) waar dit over gaat**
- 2. Combineer verschillende manieren van informatieverzameling**

2 STRATEGIEËN OM RUIMTE VOOR VERBETERING EN AANPASSING TE REALISEREN

1. Verschillende follow-ups voorbereiden

2. Bewust ruimte en tijd creëren in het curriculum

- IJkpunten gebruiken
- Uitstellen van complexe taken
- Ruimte creëren buiten de klas

RESULTATEN VOLGENS LERAREN

**“IK HEB NU MEER HET IDEE DAT IK NU BETER
WEET WAAR IEDEREEN STAAT EN DAT IK DAN OOK
ECHT BEWUST BEN VAN ‘HIER MOET IK WAT
MEE’”**

**Leraren/docenten weten beter waar leerlingen
staan in hun leerproces**

**“WANT JE WEET NU ZEKER WAAR DAT ZE NOG
NIET GENOEG WETEN EN ANDERS IS DAT EEN
BEETJE EEN GOK”**

**Geïnfomeerd keuzes maken in het afstemmen
van het onderwijs op leerlingen**

**“DIE WISBORDJES DAT GEBRUIKTE IK EERDER OOK,
MAAR VOOR MIJN GEVOEL HEB IK NU ECHT DAT
VERVOLG VEEL DUIDELIJKER IN BEELD (...) NU IS HET
GEWOON DUIDELIJK: JA MAAR IK HEB NU WEL DIE
RUIMTE INGEBOUWD OM DAAR OOK IETS MEE TE
DOEN EN IK WEET OOK AL WAT IK DAARMEE GA DOEN”**

Ruimte om onderwijs te laten aansluiten

An aerial photograph of a large dam with a reservoir behind it. A roller coaster track is visible in the foreground, curving around the dam. The surrounding landscape is rugged and hilly.

Leraren hebben
meer en beter
inzicht in waar
individuele
leerlingen staan in
hun leerproces en
wat ze nodig
hebben om een
volgende stap te
maken

Leraren hebben
ruimte en
flexibiliteit in het
curriculum om iets
met deze inzichten
te kunnen doen om
het onderwijs
daadwerkelijk te
laten aansluiten bij
het leren van
leerlingen

**“DUS DIE IJKPUNTEN HEBBEN ER WEL VOOR
GEZORGD OOK DAT ZIJ (DE LEERLINGEN), ER
STEEDS MEER BIJ STIL STONDEN; DIT ZOU IK
MOETEN KUNNEN, HIER MOET IK NU STAAN, DIT
WORDT VAN ME VERWACHT”**

**Leerlingen weten beter waar ze staan en wat er
verwacht wordt**

**“IK HEB NU VEEL MEER RUIMTE GECREËERD DAT
LEERLINGEN OOK IETS KUNNEN DOEN MET DE
FEEDBACK”**

Leerlingen kunnen aan de slag met feedback

Leerlingen krijgen
door de
samenhangende
ijkpunten en
feedback beter
zicht op waar ze
staan in hun
leerproces en wat
er van hen
verwacht wordt

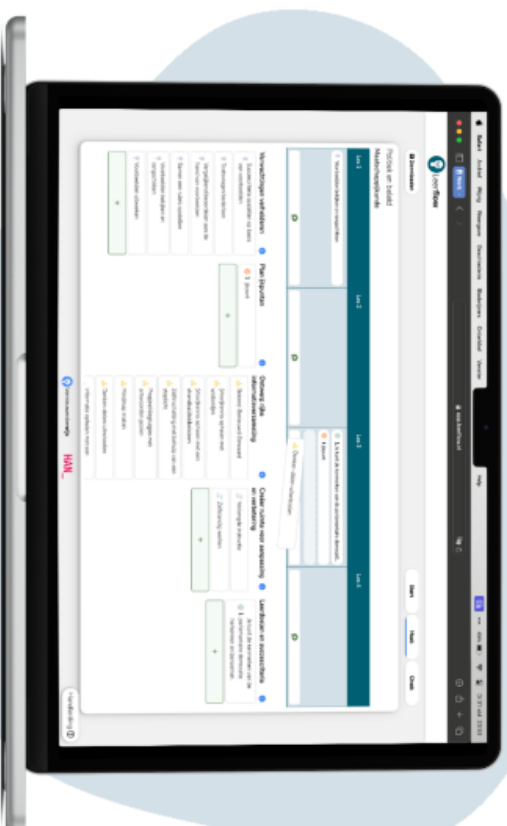
Er is tijd en
mogelijkheden voor
leerlingen om iets
met de verkregen
feedback te kunnen
doen en dus het
eigen leren verder
te brengen

Ontwerp een plan voor formatief handelen

Leefflow is een ontwerptool voor het ontwerpen van een plan voor formatief handelen. De tool neemt je stapsgewijs mee in vijf ontwerpstappen om zo tot een plan van samenhangende activiteiten te komen die de basis vormen voor jouw formatief handelen.

Workshops	Sprekers
1: De rol van inner feedback in de klas	Bas Trimpos & Gerdineke van Siffhout - SLO
2: Kwalitatieve feedback geven: op deze manier geen meesterklus!	Miranda Renders - Alberdingk Thijm College
3: Formatief handelen in de lerarenopleiding	Marieke Kleinhuis & Sissy Uhrig HAN Academie Educatie
4: In gesprek over de voorwaarden voor formatief evalueren op school	Eline den Tuinder, - HAN Academie Educatie
5: Aan de slag met het ontwerpen van een formatief programma!	Janneke van der Steen - HAN Academie Educatie
6: Aan de slag met peerfeedback met behulp van de Toolkit Leerlingvaardigheden voor FE	Marjoleine Dobbelaer – HAN Academie Educatie
7.1: Leerdoelen en succescriteria formuleren	Els Boer-Petje en Pelle Gerrits – Mondial college
7.2: Formatief handelen in de praktijk, voorbeelden van formatieve werkvormen	Bram Cox en Klaas Bergers – Mondial college

BRONNEN

- 1 Black, P., & William, D. (2009). Developing the theory of formative assessment. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 21(1), 5-31. <https://doi.org/10.1007/s11092-008-9068-5>
- 2 Veugen, M. J., Gulikers, J. T. M., & Den Brok, P. (2021). We agree on what we see: Teacher and student perceptions of formative assessment practice. *Studies in Educational Evaluation*, 70, 101027. <https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2021.101027>
- 3 Van der Steen, J., Van Schilt-Mol, T., Van der Vleuten, C., & Joosten-ten Brinke, D. (2022). Supporting teachers in improving formative decision-making: Design principles for formative assessment plans. *Frontiers in Education*, 7, 925352. <https://doi.org/10.3389/educ.2022.925352>
- 4 Biggs, J. (1996). Enhancing teaching through constructive alignment. *Higher Education*, 32(3), 347-364. <https://doi.org/10.1007/bf00138871>
- 5 Sluijismans, D. (2020). *Toetsing als kans voor leren: Een thematisch overzicht naar het waarom, wat, wanneer en hoe van formatief evalueren*. Den Haag: NRO.
- 6 Van der Steen, J., Van Schilt-Mol, T., Van der Vleuten, C., & Joosten-ten Brinke, D. (2023). Designing Formative Assessment That Improves Teaching and Learning: What Can Be Learned from the Design Stories of Experienced Teachers?. *Journal of Formative Design in learning*. <https://doi.org/10.1007/s41686-023-00080-w>

BRONNEN

7 William, D. (2013). Assessment: The bridge between teaching and learning. *Voices from the Middle*, 21(2), 15-20. <https://library.ncte.org/journals/vm/issues/v21-2/24461>

8 Winstone, N. E., and Boud, D. (2020). The need to disentangle assessment and feedback in higher education. *Studies in Higher Education*, 47, 656-667. <https://doi.org/10.1080/03075079.2020.1779687>